

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง สภากรรมการทางวัฒนธรรมจังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ
๑) เพื่อศึกษาสภากรรมการทางวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ๒) เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม
อย่างถูกต้อง โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัด
ยะลา ซึ่งเป็นเด็กเยาวชน จำนวน ๔๐๐ คน และประชาชนทั่วไป จำนวน ๔๐๐ คน โดยการใช้
แบบสอบถามและใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายข้อมูลพื้นฐานซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการสรุปผลการศึกษาและอภิปราย
ผลและข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

๕.๑.๑ สภากรรมการทางวัฒนธรรม(ประชาชนทั่วไป)

๕.๑.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิง ร้อยละ ๖๒.๘ รองลงเป็นเพศชาย ร้อยละ ๓๗.๓ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๗๕.๐
รองลงมานับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๒๒.๙ และนับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๑.๙ ส่วนใหญ่จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๓.๗ รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๓๐.๒ และจบการศึกษาใน
ระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ ๑๔.๐ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ ๕๔.๓ รองลงมามีสถานภาพสมรส ร้อย
ละ ๓๙.๘ และมีสถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ ๓.๓ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ ๓๓.๘ รองลงมา
ประกอบอาชีพ ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๒๐.๙ และประกอบอาชีพ ทำการเกษตรและอื่นๆ ร้อยละ
๑๒.๔

๕.๑.๑.๒ สภากรรมการทางวัฒนธรรม

๑) **ด้านครอบครัว** จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่
จะทานข้าวเย็นร่วมกันมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๓ รองลงมา ทานข้าวเย็นร่วมกันมาก ร้อยละ ๒๔.๘ และทานข้าว
เย็นร่วมกันน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๐ ครอบครัวจะใช้เวลาเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดร่วมกันระดับมาก ร้อยละ
๓๒.๐ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๑.๓ และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๒.๐ ครอบครัวมีกิจกรรมไปเยี่ยม
ญาติผู้ใหญ่ ระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๓ และระดับน้อย ร้อยละ
๑๔.๐ ครอบครัวชอบไปซื้อของด้วยกันระดับมาก ร้อยละ ๒๕.๗ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๓.๙
และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๑.๓

ครอบครัว ครอบครัวทานไปวัด โบสถ์ มัสยิด ด้วยกัน ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๙
รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๙.๕ ครอบครัวมีเวลาพูดคุยกันระดับ
มาก ร้อยละ ๓๗.๙ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘

ครอบครัวรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระดับ มาก ร้อยละ ๓๓.๐ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๐ ครอบครัวใช้สื่อสมัยใหม่(มือถือ Faacebook) สื่อสารระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๙.๕ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๓.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๑.๘ ครอบครัว แสดงความชื่นชมกันเมื่อสมาชิกในครอบครัวทำสิ่งที่ดีระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๓.๖ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๓๒.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๖ ครอบครัว มีการแสดงความรักกันระหว่างพ่อแม่ ลูกระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๕ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๓.๔ ครอบครัวมีความสามารถในการแก้ความขัดแย้งในครอบครัวได้อย่างสันติ ระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๐ รองลงมา ระดับน้อย ร้อยละ ๒๔.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๐ ครอบครัวมีการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๒.๐ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๗ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๘ ครอบครัวมีการตั้งกติกาเพื่อความเป็นระเบียบวินัยในบ้าน ระดับปานกลาง ร้อย ละ ๒๗.๒ รองลงมา ระดับ มาก ร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๑ ครอบครัวเป็นที่ ปรีกษาและที่พึ่งให้แก่ท่านระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๐.๒ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๐ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๕ ครอบครัวท่านเป็นครอบครัวที่อบอุ่นระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๗.๗ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๘

๒) ด้านสื่อและการเรียนรู้ จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วน ใหญ่ อ่านหนังสือระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๕.๔ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๒.๗ และ อ่านหนังสือน้อย ที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐.๙ อ่านหนังสือพิมพ์รายวันมากที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๒ รองลงมา ระดับน้อย ร้อยละ ๒๐.๙ และน้อยที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๑๖.๑ ติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ มาก ที่สุด ระดับ น้อย ร้อยละ ๒๔.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๑.๗ และติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ น้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๔.๖ ดูข่าวรายวันทางสถานีโทรทัศน์ มากที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๙ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๑ ชอบดูละครโทรทัศน์ มากที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๗ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่ สุด ร้อยละ ๗.๑ ใช้โทรศัพท์มือถือในชีวิตประจำวัน มากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๒ รองลงมา ระดับ มาก ร้อยละ ๒๗.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๙ ใช้ Facebook Google+และ social ต่างๆ มาก ที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๒๒.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๐.๗ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อย ละ ๑๘.๒ ชอบชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์มากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๓.๕๐ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๖ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๓ สามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสาร หรือสื่อประเภท ไตนาเชื่อถือมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๔๓.๘ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อย

ที่สุด ร้อยละ ๒.๑.๓๐ ใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการทำงานมากที่สุดระดับ มาก ร้อยละ ๒๙.๕ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๑.๕ ให้ คำแนะนำลูกหลานหรือคนในครอบครัวในการบริโภคสื่อประเภทต่างๆ มากที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๐ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ คิดว่าสื่อมีอิทธิพลต่อตัวท่าน มากที่สุดระดับ มาก ร้อยละ ๓๐.๑ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๘.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓ มีความสนใจที่จะชมการแสดงพื้นบ้านมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๒๓.๐ รองลงมา ระดับน้อย ที่สุด ร้อยละ ๒๒.๕ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๖.๕

๓) ศาสนา จาก การศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนามากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๕.๒ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๔.๕ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๓ เครื่องครัดในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในชีวิตประจำวันมากที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๕.๗ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๑ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๕ เป็นคนมีความอดทนอดกลั้นต่อความโกรธหรือไม่พอใจมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๔๐.๙ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๙ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๘ เป็นคนที่มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นมากที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๓.๔ รองลงมาระดับ มาก ร้อยละ ๓๐.๖ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๓ เป็นคนที่สามารถยกยให้ผู้อื่นได้มากที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๓๗.๔ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๒.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๖ มีความศรัทธาในผู้นำศาสนาในชุมชนของท่านมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๘ รองลงมาระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๒.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๕ คิดว่าผู้นำศาสนาในชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๓๒.๗ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗.๘ เชื่อในการทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่วมากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๘.๐ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๕.๕ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๖ คิดว่ากิจกรรมทางศาสนา บางอย่างควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยมากที่สุดระดับ มากที่สุด ร้อยละ ๓๒.๓ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๖ เชื่อว่าคนในชุมชนของส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องศาสนา มากที่สุดระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๑.๖ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๘.๕ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๓

๔) ด้านการบริโภค จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มักเลือกใช้สินค้าหรือเครื่องแต่งกายตามแฟชั่นมากที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๗ รองลงมาระดับน้อย ร้อยละ ๒๔.๒ และน้อยที่สุดระดับ มากที่สุด ร้อยละ ๙.๘ นิยมรับประทานอาหารพื้นถิ่น/ประจำถิ่น มากที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๒.๕ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๘.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๘ ชอบเลือกซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อหรือห้างสรรพสินค้ามากที่สุดระดับปานกลาง ร้อยละ ๔๐.๒ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๘.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๘ มักเลือกซื้อสินค้าตามโฆษณามากที่สุดระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๙ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๘ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕.๕ ๔๐.๒ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๘.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๘ มักจดบันทึก หรือทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำมากที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๒๗.๗ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๔.๒ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๖.๘ เก็บออมเงินไว้ใช้ในอนาคตหรือเพื่อเหตุฉุกเฉินมากที่สุดระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๖ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๓.๕ และน้อยที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๖.๗ มักศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของสินค้าก่อนเลือกซื้อมากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๑ รองลงมาระดับ ปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๙ และน้อยที่สุดระดับ น้อย ร้อยละ ๑๐.๒ เชื่อว่า ในชุมชนของท่านมีคนซื้อห่วยเล่นการพนันมากที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๗.๔ รองลงมาระดับน้อย ร้อยละ ๑๘.๓ และน้อย ที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๓.๑ เชื่อว่าในชุมชนของท่านมีคนดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือเสพยาเสพติด มากที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๒.๑ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๓.๑ เป็นคนดื่มเหล้า มากที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗๑.๗ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๙.๙ และน้อยที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๔.๙ ซื้อห่วยหรือเล่นการพนันมากที่สุดระดับน้อยที่สุด

๕) **ด้านการทำงาน** จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครอบครัวมากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๘.๑ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๐.๘ ต้องการสืบทอดหรือให้มีผู้สืบทอดอาชีพของครอบครัวมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๓๐.๕ รองลงมาระดับ มากที่สุด ๒๙.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๗ คิดว่าท่านเป็นคนที่ตรงเวลามากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๓.๕ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๑ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๘ คิดว่าท่านเป็นคนที่มุ่งมั่นไม่ทอดถอนใจกว่างานจะสำเร็จมากที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๘ และน้อยที่สุด ระดับน้อย ร้อยละ ๓.๓ คิดว่าท่านเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๒.๘ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๐ เชื่อว่าท่านเป็นคนที่ทำงานเป็นทีมได้ดีมากที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๓๒.๔ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๕ เชื่อว่าท่านไม่เกียจเมื่อย ต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น มากที่สุดระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๔ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๐.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๐ มักไปถึงที่ทำงานสายมากที่สุด ระดับมาก ร้อยละ ๒๓.๑ รองลงมาระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒๒.๕ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๓.๘ คิดว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องกำหนดความสุขในชีวิตมากที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๑ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๑.๙ เชื่อกันว่าการทำงานอยู่ในท้องถิ่นสร้างความมั่นคงในชีวิตได้ มากที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๔.๖ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๔.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๐.๘

๕.๑.๑.๒ สภาวะการณทางวัฒนธรรม (ประชาชนทั่วไป)

จากการศึกษาประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน ในพื้นที่จังหวัดยะลา

๑) **ด้านครอบครัว** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ทางด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีครอบครัวเป็นที่ปรึกษาและเป็นที่พักพิงที่ดีให้แก่กันและกัน มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๒ รองลงมา ครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ในระดับมาก คือครอบครัวมีการแสดงความรักระหว่างกัน (เช่น กอด หอมแก้มจูบมือ ฯลฯ) ค่าเฉลี่ย ๓.๐๔

๒) **ด้านสื่อและการเรียนรู้** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านสื่อและการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือในชีวิตประจำวัน ค่าเฉลี่ย ๓.๙๑ รองลงมา คือสามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสาร หรือสื่อประเภทใดน่าเชื่อถือ ค่าเฉลี่ย ๓.๗๑ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ในระดับปานกลาง คือท่านติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ ค่าเฉลี่ย ๒.๘๙

๓) **ด้านศาสนา** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านศาสนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อในการทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ค่าเฉลี่ย ๔.๐๘ รองลงมา ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของท่าน ค่าเฉลี่ย ๔.๐๓ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ในระดับมาก คือ ท่านมีความศรัทธาในผู้นำศาสนาในชุมชนของท่าน ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑

๔) **ด้านการบริโภค** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านการบริโภคสื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับประทานอาหาร

พื้นถิ่น/ประจำถิ่น (เช่น น้ำบูดู ข้าวยา แกงไต ปลา ฯลฯ) ค่าเฉลี่ย ๔.๐๐ รองลงมา คือมัธยมศึกษาข้อมูล หรือรายละเอียดของสินค้าก่อนเลือกซื้อ ค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ และข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยที่สุด ในระดับน้อย คือ ท่านเป็นคนดีมีหลัก ค่าเฉลี่ย ๑.๗๒ และข้อ ๕๐ ท่านซื้อหวยหรือเล่นการพนัน ค่าเฉลี่ย ๑.๘๒

๕) **ด้านการทำงาน** พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ภูมิใจในอาชีพของ ครอบครัว ค่าเฉลี่ย ๔.๑๗ และคิดว่าตนเองเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖ และข้อที่มึ่ความคิดเห็น น้อยที่สุด คือ มั้กไปถึงที่ทำงาน ค่าเฉลี่ย ๒.๘๕

๕.๒.๑ สภาวะการณทางวัฒนธรรม(เด็กและเยาวชน)

๕.๒.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๖๔.๒ และรองลงเป็นเพศชาย ร้อยละ ๓๕.๘ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๗๘.๐ รองลงมานับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๒๐.๗ และนับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๑.๓ ศึกษาใน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๓๐.๐ รองลงมากำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ ๒๕.๐ และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๑๕.๐ อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ ๗๘.๘ รองลงมาอาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ ร้อยละ ๑๑.๐ และน้อยที่สุดอาศัยอยู่กับเองคนเดียว ร้อยละ ๐.๓

๕.๒.๑.๒ สภาวะการณทางวัฒนธรรม

๑) **ด้านครอบครัว** จากการศึกษพบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ ครอบครัวของท่านเข้าเ็นร่วมกัน ร้อยละ ๓๑.๐ และรองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๓ และ น้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๐ ครอบครัวจะใช้เวลาเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดร่วมกันในระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๘ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๔.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๘.๓ ครอบครัวมีกิจกรรม ไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ในระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๓.๓ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๕ ครอบครัวชอบไปซื้อของด้วยกันระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๖ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๕ ครอบครัวไปวัดโบสถ์มีสยิตด้วยกันระดับมาก ร้อยละ ๓๕.๒ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๕ ครอบครัวมีเวลาพูดคุยกัน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๑.๗ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๓ ครอบครัวรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๔ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๓ ครอบครัวใช้สื่อสมัยใหม่(เช่น มือถือFacebook)สื่อสาร ระดับปานกลาง

ร้อยละ ๓๐.๐ รองลงมาในระดับน้อย ร้อยละ ๒๑.๔ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๒.๒
 ครอบครัวแสดงความชื่นชมกันเมื่อสมาชิกในครอบครัวทำสิ่งที่ดีระดับมาก ร้อยละ ๓๐.๐ รองลงมาในระดับมากที่สุด
 ร้อยละ ๒๘.๓ และน้อยที่สุดระดับ น้อยที่สุดร้อยละ ๓.๐ ครอบครัวมีการแสดงความรักกันระหว่างพ่อแม่ลูก
 ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๓ รองลงมาในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๕
 ครอบครัวมีความสามารถในการแก้ความขัดแย้งในครอบครัวได้อย่างสันติระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๗ รองลงมาในระดับ
 ปานกลางร้อยละ ๒๖.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุดร้อยละ ๖.๕ ครอบครัวมีการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม
 ตามหลักศาสนา ระดับมาก ร้อยละ ๓๙.๓ รองลงมาในระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๙.๘ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด
 ร้อยละ ๓.๕ ครอบครัวของท่านมีการตั้งกติกาเพื่อความเป็นระเบียบวินัยในบ้าน ระดับมากร้อยละ ๓๔.๓
 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ

๐.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุดร้อยละ ๔.๓ ครอบครัวของท่านเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ระดับมาก
 ร้อยละ ๓๕.๖ รองลงมาในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๐.๑ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ ครอบครัว
 เป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งให้แก่ท่านระดับมาก ร้อยละ ๓๕.๓ รองลงมาในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๓.๓ และน้อย
 ที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๘ เป็นครอบครัวที่อบอุ่น ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๑.๑ รองลงมาในระดับมาก
 ร้อยละ ๓๐.๓ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ ครอบครัวมีส่วนช่วยให้ท่านห่างไกลจากเหล้า บุหรี่
 และยาเสพติด ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๘ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด
 ร้อยละ ๗.๕ ครอบครัวของท่านสอนให้ท่านเผชิญปัญหาอย่างรับผิดชอบระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๑ รองลงมาในระดับ
 มากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๕ ครอบครัวมักแสดงความกังวลเกี่ยวกับตัวท่าน
 ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐.๘
 ครอบครัวแสดงความกังวลเกี่ยวกับตัวท่านระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๑
 และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐.๘ ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนระดับมาก ร้อยละ
 ๓๕.๘ รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๘ ครอบครัวรู้จักกลุ่ม
 เพื่อนสนิทของท่าน ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๓ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อย
 ที่สุด ร้อยละ ๒.๓ ครอบครัวเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๔ รองลงมาในระดับมาก
 ร้อยละ ๓๓.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๕ ครอบครัวเอาใจใส่ชีวิตประจำวันของท่าน ระดับมาก
 ร้อยละ ๓๕.๗ รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๓ ครอบครัว
 เป็นแบบอย่างที่ดีของการแสดงความเห็นอกเห็นใจและมีน้ำใจต่อผู้อื่น ระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๑ รองลงมา
 ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๙.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓

๒) สื่อและการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 ส่วนใหญ่ อ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๖.๖ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๖
 และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๓ อ่านหนังสือพิมพ์รายวันระดับปานกลางร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมาในระดับน้อย
 ร้อยละ ๒๓.๑ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๗.๓ ติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ ระดับปานกลาง ร้อยละ
 ๓๐.๕ รองลงมาในระดับระดับ ร้อยละ ๒๘.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๓ ชอบดูข่าวรายวันทาง
 โทรศัพท์ ระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๙ รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อย
 ละ ๓.๘ ชอบดูละครทางโทรทัศน์ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๒ รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๕ และน้อย
 ที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๘ ใช้โทรศัพท์มือถือในชีวิตประจำวันระดับมาก ร้อยละ ๒๘.๐ รองลงมาในระดับมากที่สุด

ร้อยละ ๒๗.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗.๓ ใช้ Facebook Google + และ social media ต่างๆ ระดับมากคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐.๖ ชอบชมรายการสารคดีทางระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๑ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๐ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗.๒ ชอบดูสื่อลามกอนาจาร ระดับน้อยที่สุดร้อยละ ๕๐.๐ รองลงมาระดับน้อย ร้อยละ ๑๕.๘ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๖.๙ ชอบชมรายการโทรทัศน์หรือรับสื่อบางอย่างตามเพื่อน หรือ

กระแส ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๕ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๓.๔ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๙.๖ สามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสาร หรือสื่อประเภทใดน่าเชื่อถือ ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๘ ใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน/การ ระดับมาก ร้อยละ ๓๕.๔ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๖ ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่น่าสนใจ เช่น จิตอาสา ดนตรี ศิลปะ กีฬา ฯลฯ ผ่านกลุ่ม /ชมรม/เครือข่ายสังคมออนไลน์ ระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๓ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๑.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๓ ได้รับคำแนะนำจากครอบครัวในการบริโภคสื่อประเภทต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๙.๓ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓ สามารถแยกแยะประโยชน์และโทษของสื่อ ระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๙ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๕ คิดว่าสื่อมีอิทธิพลต่อท่านเพียงใด ระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๐ มีความสนใจที่ชมการแสดงพื้นบ้าน เช่น ลิเกฮูลู่ มโนราห์ หนังตะลุง ฯลฯ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๖ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๘.๓ กลุ่มเพื่อนสนิทชอบท่องหนังสือหรือทำการบ้านด้วยกันระดับมากร้อยละ ๓๑.๓ รองลงมาระดับน้อย ร้อยละ ๑๖.๕ และน้อยที่สุดระดับปานกลาง ร้อยละ ๓.๘ กลุ่มเพื่อนสนิทชอบโดดเรียนระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๖.๘ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๘ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕.๕ ชอบไปโรงเรียน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๓.๒ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุดร้อยละ ๔.๓ รู้สึกปลอดภัยในโรงเรียนระดับมาก ร้อยละ ๓๐.๓ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๕ มีครูที่สร้างแรงบันดาลใจในโรงเรียนระดับมาก ร้อยละ ๓๕.๐ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๐ ท่านควบคุมสมาธิในการเรียนได้ดี ระดับมาก ร้อยละ ๓๙.๒ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๘ ท่านควบคุมสมาธิในการเรียนได้ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๒ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๘

๓) ศาสนา จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมาระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๑.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๐ ท่านเคร่งครัดในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในชีวิตประจำวันระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๔ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓ ท่านเป็นคนมีความอดทนอดกลั้นต่อความโกรธหรือความไม่พอใจ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๘ รองลงมาระดับมาก ร้อยละ ๓๒.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๓ ท่านเป็นคนมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ระดับมาก ร้อยละ ๔๐.๒ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๘ เป็นคนที่สามารถอภัยให้ผู้อื่นได้ ระดับมาก ร้อยละ ๓๙.๕ รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๐

และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๓ ความศรัทธาในศาสนาแห่งศาสนาของ ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๔๔.๓ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๘.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๓ เข้าใจหลักคำสอนของศาสนาของท่าน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๕ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๔.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๓ มีความศรัทธาในผู้นำศาสนาในชุมชนของท่านระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๐ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๒.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๕ คิดว่าผู้นำศาสนาในชุมชนของท่านเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๗.๘ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘ เชื่อในการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๖ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๕ คิดว่ากิจกรรมทางศาสนาบางอย่างควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัย ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๙ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๐.๘ เข้าใจถึงความหมายและความจำเป็นในการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๗.๑ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๐ คิดว่าการสอนศาสนาในปัจจุบันสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๓ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๖ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘ คิดว่าศาสนามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของท่านและชุมชน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๔.๖ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓ คนในชุมชนของท่านส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องศาสนา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๙ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๕

๔) การบริโภค จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ชอบเลือกซื้อสินค้า หรือแต่งกายตามเพื่อน/แฟชั่น ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๐ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๘ นิยมรับประทานอาหารพื้นถิ่น/ประจำถิ่น ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๒.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๕ ชอบเลือกซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อหรือห้างสรรพสินค้า ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๒.๑ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๙.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ ชอบเลือกซื้อสินค้าตามโฆษณา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๕.๙ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๐.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗.๘ จัดบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเองเป็นประจำ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๐ รองลงมา ระดับน้อย ร้อยละ ๒๓.๘ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๐.๓ เก็บออมเงินไว้ใช้ในโอกาสหรือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๘.๖ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๗๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑๒.๔ ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของสินค้ายกก่อนเลือกซื้อ ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๙ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๘ ในครอบครัวหรือชุมชนของท่านมีคนซื้อหวย เล่นการพนัน ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๓ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๖.๖ ในครอบครัวหรือชุมชนของท่านมีคนดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือสารเสพติด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๘.๗ รองลงมา ระดับน้อย ร้อยละ ๑๙.๗ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๙.๙ สามารถปฏิเสธเมื่อมีคนชวนดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือสารเสพติด ระดับมากที่สุด

ร้อยละ ๒๘.๐ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อย ร้อยละ ๑๒.๖ กลุ่มเพื่อนสนิทของท่านดื่มเหล้า ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔๑.๒ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๑.๙ และน้อยที่สุดระดับ

มากที่สุด ร้อยละ ๕.๙ กลุ่มเพื่อนสนิทของท่านชื่อ หวย เล่นการพนัน ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๑๙.๒ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕.๖ ๕.๙

๕) การทำงาน จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ภูมิใจในอาชีพของครอบครัว ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๘.๕ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๘ และน้อยที่สุด ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘ ภูมิใจในอาชีพของครอบครัว ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๘.๕ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘ ตั้งใจสืบทอดอาชีพของครอบครัว ระดับมาก ร้อยละ ๓๓.๖ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๕ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๓ เชื่อว่าการเรียน ระดับปริญญาเป็นการประกันการมีอาชีพที่มั่นคง ระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๘ รองลงมา ระดับ มากที่สุด ร้อยละ ๒๙.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ เชื่อว่าการเรียนระดับปริญญา เป็นการประกันการมีอาชีพที่มั่นคง ระดับมาก ร้อยละ ๓๑.๘ รองลงมา ระดับ มากที่สุด ร้อยละ ๒๙.๐ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๐ คิดว่าการมีหนี้สินเพื่อการลงทุนรวมทั้งการกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๔ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๔ คิดว่าท่านเป็นคนที่มีตรงเวลาระดับ มาก ร้อยละ ๓๖.๕ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๑.๔ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๕ คิดว่า เป็นคนที่มุ่งมั่นไม่ทอดถอนใจกว่างานจะสำเร็จระดับมาก ร้อยละ ๔๑.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๓ คิดว่าตนเองเป็นคนที่มีชื่อเสียงระดับมาก ร้อยละ ๓๔.๔ รองลงมา ระดับมากที่สุด ร้อยละ ๓๑.๑ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๓ เชื่อว่าตนเองเป็นคนทำงานเป็นทีมได้ดี ระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๒ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๐ ไม่เกี่ยงเมื่อต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ระดับมาก ร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๕ และ น้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๓ มักไปโรงเรียนหรือที่ทำงานสาย ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๙ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๒.๓ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๒.๔ เคยให้เพื่อลอกข้อสอบหรือลอกงานไปใช้ ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๓.๐ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๗.๒ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๘.๖ คิดว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องกำหนดความสุขในชีวิตระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ ๒๙.๓ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๗.๔ ต้องทำงานหรือต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ระดับ มาก ร้อยละ ๒๙.๖ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๐ และน้อยที่สุดระดับมากที่สุด ร้อยละ ๑๑.๐ ต้องการอยู่ในท้องถิ่นของท่านเมื่อจบการศึกษา ระดับมาก ร้อยละ ๓๘.๗ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๘.๘ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๖ เชื่อกันว่าท่านสามารถหางานที่ดีทำในท้องถิ่นได้ ระดับมาก ร้อยละ ๓๖.๐ รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ ๓๒.๗ และน้อยที่สุดระดับน้อยที่สุด ร้อยละ ๒.๘

๕.๒.๑.๒ สภาพการณ์ทางวัฒนธรรม (เด็กและเยาวชน)

๑) ด้านครอบครัว พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาพการณ์ทาง วัฒนธรรม ด้านการครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ค่าเฉลี่ย ๓.๙๘ รองลงมา คือ ครอบครัวเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งให้กับ ท่าน ค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ และครอบครัวท่านมีการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนา ค่าเฉลี่ย ๓.๘๕

ข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดในระดับมาก คือ ครอบครัวท่านมีความสามารถแก้ความขัดแย้งในครอบครัวได้อย่างสันติ ค่าเฉลี่ย ๓.๕๙

๒) **ด้านสื่อและการเรียนรู้** พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านสื่อและการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบไปโรงเรียน ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ รองลงมา รู้สึกปลอดภัยในการไปโรงเรียน ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ และ ท่านใช้อินเทอร์เน็ตค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการทำงาน ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ และข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดในระดับมาก คือ ท่านดูข่าวรายวันทางโทรทัศน์ และ ท่านควบคุมสมาธิในการเรียนได้ดีค่าเฉลี่ย ๓.๕๔

๓) **ด้านศาสนา** พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านศาสนา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความศรัทธาในศาสนาแห่งศาสนาของท่าน ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖ รองลงมาคือ ท่านเชื่อในการทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ค่าเฉลี่ย ๓.๙๙ และ เข้าใจหลักคำสอนของศาสนาของท่าน ค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ ข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดในระดับมาก คือ การสอนศาสนาในปัจจุบันสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ค่าเฉลี่ย ๓.๕๒

๔) **ด้านการบริโภค** พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านการบริโภค อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับประทานอาหารพื้นถิ่น/ประจำถิ่น (เช่น น้ำบูดู ข้าวยา แกงไตปลาฯ) ค่าเฉลี่ย ๓.๕๗ รองลงมา คือชอบเลือกซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อ(7-eleven) หรือห้างสรรพสินค้า ค่าเฉลี่ย ๓.๔๕ และข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดในระดับน้อยที่สุด คือ กลุ่มเพื่อนสนิทของท่าน (ทั้งวัยเดียวกันและต่างวัย) ซื้อห่วย เล่นการพนัน ค่าเฉลี่ย ๒.๑๗

๕) **ด้านการทำงาน** พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีสภาวะการณทางวัฒนธรรม ด้านการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ภูมิใจในอาชีพของครอบครัว ค่าเฉลี่ย ๓.๙๓ รองลงมา คิดว่าท่านเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ และ คิดว่าการเรียนระดับปริญญา เป็นการประกันการมีอาชีพที่มั่นคง ค่าเฉลี่ย ๓.๗๖ และข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดในระดับมากที่สุด คือ ไม่เกียงเมื่อต้องทำงานหนักกว่าคนอื่นๆ ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑

๕.๓ อภิปรายผล

จากผลการศึกษา สภาวะการณทางวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ผู้ศึกษาได้นำบางประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

๕.๓.๑ ประชาชนทั่วไป

๑) **ด้านครอบครัว** จากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีครอบครัวเป็นที่ปรึกษาและเป็นที่พักพิงที่ดีในยามเมื่อมีปัญหาต่างๆ และครอบครัวจะแสดงความชื่นชมเมื่อสมาชิกในครอบครัวทำสิ่งที่ดี ประชาชนกว่า ๒ ใน ๓ เชื่อว่าครอบครัวของตนเป็นครอบครัวที่อบอุ่นครอบครัวมักจะแสดงความรักระหว่างกัน ในขณะที่เดียวกันมีการไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ ไปวัด มัสยิด ร่วมกัน

๒) **ด้านสื่อและการเรียนรู้** จากการศึกษาพบว่า โทรศัพท์มือถือและการดูข่าวสารทางโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก มีประชาชนกว่า ๒ ใน ๓ ได้ให้คำแนะนำบุตรหลานหรือบุคคลในครอบครัวในการบริโภคสื่อประเภทต่างๆอย่างถูกต้อง และยังมีประชาชน ๑ ใน ๓ การอ่านหนังสือพิมพ์

รายวันและการติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ มี ประชาชนบางส่วนที่ยังให้ความสนใจและเห็น
ความสำคัญชมการแสดงพื้นบ้านอยู่

๓) ด้านศาสนา จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดยังเชื่อในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว และประชาชน ๒ ใน ๓ ยังปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และเชื่อว่าตนเองเป็นคนที่มีความอดทนอดกลั้นต่อความความโกรธได้ และในขณะเดียวกันประชาชน ๒ ใน ๓ คิดว่ากิจกรรมทางศาสนาบางอย่างควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป และคิดว่าผู้นำศาสนายังเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ตลอดจนความเชื่อความศรัทธาต่อตัวผู้นำศาสนาในชุมชนยังคงมีอยู่ในชุมชน

๔) ด้านการบริโภค จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ นิยมรับประทานอาหารพื้นบ้านหรืออาหารท้องถิ่น ประชาชน ๒ ใน ๓ รู้จักที่จะศึกษารายละเอียดก่อนเลือกซื้อสินค้าต่างๆ ตามร้านสะดวกซื้อหรือตามห้างสรรพสินค้า คนในชุมชน ๑ ใน ๓ ยังการซื้อห่วย เล่นการพนัน การดื่มเหล้าบ้าง

๕) ด้านการทำงาน จากการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครอบครัว และประชาชนกว่าครึ่งที่ยังต้องการสืบทอดอาชีพของครอบครัว และเชื่อมั่นว่าการทำงานในท้องถิ่นก็สร้างความมั่นคงในชีวิตได้ ประชาชนกว่า ๒ ใน ๓ คิดว่าตนเองเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ในขณะเดียวกันยังมีประชาชนกว่า ๑ ใน ๓ ที่มักไปทำงานสาย และ กว่าครึ่งเชื่อว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องกำหนดความสุขในชีวิต

๕.๓.๒ เด็กและเยาวชน

๑) ด้านครอบครัว จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าครอบครัวของตนเองเป็นครอบครัวที่อบอุ่น เนื่องจากครอบครัวสามารถเป็นที่ปรึกษาและเป็นที่พึ่งได้ในทุกเรื่อง ในขณะเดียวกันบิดามารดามีการสอนให้ตนเองมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง กว่าร้อยละ ๔๔ ครอบครัวมักมีกิจกรรมไปเยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่ และกว่าร้อยละ ๔๐ ผู้ปกครองมักแสดงความกังวลเกี่ยวกับตัวท่าน

๒) ด้านสื่อและการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๖๕ ชอบไปโรงเรียน รู้สึกมีความปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียน แต่ก็ยังมีเด็กและเยาวชนบางส่วนที่ชอบกระโดดโรงเรียน ๒ ใน ๓ ใช้อินเทอร์เน็ตค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนและการทำงาน และจำนวนถึงร้อยละ ๑๙ ยังชอบดูสื่อลามกอนาจาร

๓) ด้านศาสนา จากการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดยังเชื่อในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เข้าใจหลักคำสอนของศาสนา มีความศรัทธาในศาสนาของศาสนาที่ตนเองนับถือ และกว่าร้อยละ ๔๙ เชื่อว่าตนเองเป็นคนที่มีความอดทนอดกลั้นต่อความความโกรธหรือไม่พอใจได้ คิดว่าการสอนศาสนาในปัจจุบันสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ดี เด็กและเยาวชนกว่าร้อยละ ๔๕ คิดว่า กิจกรรมทางศาสนาบางอย่างควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

๔) ด้านการบริโภค จากการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง กว่าครึ่งยังนิยมรับประทานอาหารพื้นบ้านหรืออาหารประจำท้องถิ่น และกว่าร้อยละ ๕๐ ชอบเลือกซื้อสินค้าตามร้านสะดวกซื้อเนื่องจากปัจจุบันความรีบเร่งในการปฏิบัติงานการซื้อของตามร้านสะดวกซื้อเป็นสถานที่ที่สะดวกที่สุด

และกว่าครึ่งคิดว่าสามารถที่จะปฏิเสธเมื่อมีคนชวน ตีม์เหล่า สุปบุหรี เสพยาเสพติด

๕) ด้านการทำงาน จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกภูมิใจในอาชีพของครอบครัว ๒ ใน ๓ เชื่อว่าตนเองเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และกว่าร้อยละ ๖๐ คิดว่าการเรียนในระดับปริญญาตรีเป็นการประกันอาชีพที่มั่นคง และเยาวชนกว่าร้อยละ ๔๐ ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย และกว่า ๑ ใน ๓ มักไปถึงที่งานสาย

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางวัฒนธรรม และการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน ควรมีบทบาทในด้านดังต่อไปนี้

๑. ครอบครัวควรให้ความสนใจกับบุตรหลานในการพูดคุยได้ในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวของวัยรุ่น บิดามารดาควรที่จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศให้บุตรหลานเข้าใจได้อย่างถูกต้อง และสถาบันครอบครัวก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพราะจากการศึกษาพบว่า เพื่อนเป็น

ตัวแปรที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น ถ้าวัยรุ่นคบเพื่อนดีพฤติกรรมก็จะดีไปด้วย และสื่อต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรมีการเฝ้าระวังสอดส่องดูแลบุตรหลานของตนเอง การใส่ใจในเรื่องการคบเพื่อน การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสม ภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทย และบิดามารดาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่อบอุ่นในระหว่างบิดามารดาและบุตร ไม่ควรเลี้ยงดูวัยรุ่นแบบปล่อยปละละเลย และจะต้องยอมรับในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ เพื่อจะช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

๒. สถาบันการศึกษา ควรสอดส่องดูแลในการใช้สื่อของวัยรุ่น ที่ไม่ควรหมกมุ่นในสื่อที่เน้นเรื่องเพศ การสนับสนุนให้วัยรุ่นรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้วัยรุ่นได้ใช้เวลาว่างร่วมกันอย่างมีคุณค่า บ้านและโรงเรียนควรมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ในการอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูวัยรุ่นร่วมกัน

๓. หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมนโยบายและการปฏิบัติ ในเรื่องการปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทย การมีมาตรการที่ชัดเจนในการกำกับทิศทางของสื่อ และการควบคุมสื่อและการควบคุมหอพักรวมทั้งการส่งเสริมสถาบันครอบครัว สถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการดูแลเยาวชนร่วมกัน ภายใต้ระบบประชาธิปไตยในชุมชน